Poštnina plačana v gotovini

Cena 1 Din

Mariborski Večernik »JUTRA«

Leto IV. (XI.), štev. 236 Maribor, četrtek 16. oktobra 1930

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Vlomilskotatinska trojica pod ključem

POJASNENA CELA VRSTA VLOMILSKIH TATVIN V MARIBORU.

MARIBOR, 16. oktobra. Pred par dnevi je bil v Mariboru aretiran 20letni brezposelni čevljarski pomočnik Jožef Geiger, ker je bil nujno sumljiv **tatvine, izvršene pri Katarini Vertnik v Krčevini,** kjer je bilo odnešene obleke in perila za nad 1000 Din. Geiger je tavino priznal in navedel, da jo je izvršil skupno z Borisom P u s t o m, brezposlenim 28letnim ključavničarskim pomočnikom v noči na 17. septembra okoli 20. ure. Ukradeno blago sta poprodala kmetom na ulici.

Priznal je dalje, da sta drugi večer, 18. septembra, šla s Pustom slučajno **mimo kina Union,** pred katerim je stal nezastražen osebni avto. Pust je segel v avto in odnesel iz njega Hubertus-plašč. Avto in plašč sta bila last nekega Birtiča iz Marenberga. Geiger in Pust sta se nato 19. septembra odpeljala v Sarajevo, kjer bi bila v državnih železarnah na podlagi nakazila tukajšnje Borze dela dobila delo. V Slavonskem Brodu sta prodala plašč nekemu šoferju za 150 D. Vendar sta prišla v Sarajevo prepozno in nista bila več sprejeta. Vrnila sta se v Maribor, kjer je bil najprej aretiran Geiger, nato pa še 14. tm. zvečer ob 21. na Glavnem trgu tudi Pust. Oba sta priznala obe tavini.

Obenem pa je Pust priznal, da mu je dva dni pred vlomom pri Vertnikovi izročil brezposelni lončarski pomočnik, 33-letni Ivan F a k, majhno uro-budilko, vdelano v ribjo kost, katero je on — Pust — prodal nekemu moškemu na Aleksandrovi cesti za 30 Din. Fak je imel uro skrito v gozdu pod Kalvarijo. Ko sta šla po nio. Fak Pusta ni pustil čisto v bližino skrivališča, ampak je moral Pust obstati kakih 20 metrov pred skrivališčem. Vendar je pa Pust opazil, da je tam še nekaj drugega. Ko sta se pozneje vrnila v mesto in se razšla, je Pusta gnala radovednost nazaj v gozd, kjer je našel v skrivališču kaseto z raznimi hranilnimi knjižicami in drugimi dokumenti, last Benkeja, krovskega mojstra v Aškerčevi ulici 22, kjer je bilo pred tedni sred belega dneva vlomljeno v spalno sobo in odnešena železna kaseta z 1700 Din gotovine in hranilnimi knjižicami ter dokumenti. Pust je takoj sumil, da je Fak izvršil ta vlom in tatvino pri Benkeju.

Med tem je bil včeraj aretiran že tudi Ivan Fak. Policijski organi so šli s Pustom sinoči na lice mesta pod Kalvarijo in so tam na določenem mestu res našli kaseto z dokumenti, pa seveda brez 1700 Din. Ugotovili so dalje, da je tudi gori navedena budilka bila Benkejeva last, ki tatvine te ure doslej niti opazil ni. Fak je danes pri zaslišanju priznal, da je bil soudeležen pri tavini pri Benkeju, izvršitev tavine pa zvrača na neznanega četrtega, ki doslej še ni aretiran.

Eden izmed aretirancev je tudi izpovedal, kako mu je Fak pripovedoval, da je **6. novembra 1924 vlomil v trgovino umrlega trgovca Vrhunca v Maistrovi ulici in odnesel aktovko z 100.000 Din.** Vlom je bil izvršen med opoldanskim odmorom in je ostal takrat nepojasnen. Danes je Fak to dejanje zanikal.

Tudi je eden izmed njegovih tovarišev povedal, da ga je Fak nekaj dni pred vlomom v Borzi dela prosil, naj mu pri kakem ključavničarju ukrade vlomilske ključe. Ker je ta odklonil, je dobil drugega. Izrecno je Fak takrat dejal, **da rabi ključe za vlom v Borzo dela,** ki ga je že enkrat poskušal, pa ni imel pravih ključev in se mu ni posrečil. Sumljiv je tudi te vlomske tatvine, ki jo pa zanika.

Policija preiskavo z vso paro nadaljuje in upa priti do živega tudi še četrtemu vlomilsko-tatinskemu tovarišu.

O ekonomski krizi

je te dni na zborovanjih naroda povodom inspekcijskega potovanja ministrov v Vojvodini spregovoril besedo tudi naš minister za trgovino, obrt in industrijo, priznani strokovnjak v gospodarskih vprašanjih Juraj Demetrovič. Izjavil je med drugim:

Kriza kmetijstva, radi katere trpi obenem z nami tudi ves ostali gospodarski svet, je nastala, ker je po svetovni vojni silno narasla proizvodnja žitaric v prekooceanskih krajih in ker so zaloge pšenice na celem svetu l. 1928. znašale 40 milijonov meterskih stotov, l. 1930. pa skupno z zalogami žita po 20 milijonov meterskih stotov. Letos pa prihaja težkoča odtod, ker so izgledi za žetev zelo dobri v Argentiniji in Kanadi, kar vpliva na tvorbo cen. In končno je tu pojav ruskega žita. Politika sovjetske vlade gre za tem, da izzove nezadovoljstvo po svetu. Zato izvaja politiko pobijanja cen. V industrijske države meče ceneno industrijsko blago, da bi izzvala brezposelnost. Danes računajo število brezposelnih v industrijskih državah že na deset do dvanajst milijonov. Zato poskušajo sovjeti tudi v kmetijskih državah, v koje mečejo žito, ne da bi vprašali za ceno na trgih, in izzivajo tako nezadovoljstvo v gospodarskem svetu. Tako hočejo sovjeti izzvati svetovno revolucijo. To je vodilo do silnega padca cen vseh kmetijskih pridelkov. Treba je sporazuma med narodi, odnosno med industrijskimi in agrarnimi državami, da temu navalu odolé. Industrijskim državam ključe Jugoslavija in druge agrarne države: pustite tudi nas živeti, in dobro nam bo vsem!

Kraljevska vlada je mnogo storila za ublaženje ekonomske krize. Predvsem s sporazumi z našimi sosedi: najprej z Rumunijo, nato na konferenci agrarnih držav v Varšavi, na kateri je bilo zastopanih osem držav, ki predstavljajo 100 milijonov konsumentov. Tudi v Društvu narodov smo delali v isti smeri. Naša glavna skrb je bila in bo, da bi žito doseglo boljšo ceno in da se zabrani špekulacija pri žitnih kupčijah. Reči moramo, da je pri nas kolikortoliko dosežena stalnost cen in da so cene pri nas višje nego v drugih državah.

V prvih desetih letih nismo dovolj posvečali pozornosti ekonomskim vprašanjem, zato tudi nismo bili dorasli ekonomski vojni, ki je nastala po fizični svetovni vojni. Gre za to, kdo bo v tej ekonomski vojni zmagal. Nam manjka predvsem zadružna prodaja naših pridelkov, manjkajo nam ogromna skladišča, kamor bi kmet spravljal svoje pridelke in dobil zanje tam dostojno plačilo po množini in kvaliteti, ne plačilo v gotovini, ampak s potrdilom, na katero lahko vsak hip dobi, kjer hoče, posojilo, ali ga pa tudi prodá. Vse to je pri nas še v razvoju. Prihodnje leto bomo začeli z gradnjo velikih skladišč v Beogradu in Pančevu, kasneje tudi v drugih važnih gospodarsko-trgovskih centrih.

Naš kralj posveča vsem tem vprašanjem veliko in stalno pozornost in ni prilike, ob kateri se ne bi zanimal za vsa važna tekoča gospodarska vprašanja. Stalno tudi daje inicijativo za nove podvige. Dolžnost vsega naroda je, da v očigled težavam na ekonomskem polju tudi sam aktivno sodeluje pri reševanju važnih in življenskih svojih ekonomskih vprašanj. Posameznik ne more delati čudežev, lahko jih pa enoten in organiziran narod.

Ves naš problem bi bil kmalu rešen, ako bi nam ne bil potreben uvoz. Tudi bi se našim proizvodom dvignile cene tudi v slučaju, če bi se omogočila njih večja potrošnja v državi sami, to je, če bi se naš človek v pasivnih krajih mogel vedno do sita najesti. Treba je narodu omogočiti prehrano, treba mu dati zaslužka.

Vkljub težkemu ekonomskemu stanju tudi pri nas pa mora vsak objektivni opazovalec, ki je zadnje čase bil količkaj po svetu, priznati, da se še najboljše in najzadovoljneje živi pri nas v Jugoslaviji. Še boljše bi bilo, če bi imeli še več »dimnikov« (tovarniških), ker bi bila potrošnja agrarnih produktov potem še večja, na drugi strani pa nam ne bi trebalo uvažati blaga, za katero dajemo zlato. Treba nam je zmanjšati uvoz in treba je, da si sami uredimo svojo hišo.

Otvoritev gostilniškega gospodinjskega tečaja v Mariboru

MARIBOR, 16. oktobra. Danes ob 9. je v zavodu Vesna bil otvorjen prvi gostilniški gospodinjski tečaj. Po pozdravu voditeljice zavoda gospe **Rapočeve** je tečaj otvoril predsednik Zveze gostilničarskih zadrug g. **Zemlič** z daljšim nagovorom. V zastopstvu banske uprave je prireditelje, učiteljski zbor in gojenke nagovoril obrtno zadružni inspektor g. **Založnik,** imenom Zbornice za TOI pa zbornični svetnik g. **Oset.**

Svečani otvoritvi so poleg drugih prisostvovali: zastopnik mestnega načelnika ravnatelj g. Köchler, člani Zveznega ožjega odbora itd. Gojenk je bilo v prvi tečaj, ki bo trajal do 15. dec., sprejetih samo 16 ker je istočasni pouk večjega števila nemogoč. Ker se je pa priglasilo dosti več gojenk, je že sedaj predvideno, da se otvori še takoj po Novem letu drugi tečaj. V pouku, čegar vodstvo je v rokah ravnateljice gospe Rapočeve, se bo menjavalo 7 učnih moči. Učnih ur je predvidenih za praktična dela 343, za predavanja 123. Tečaj je omogočila banska uprava, ki je na intervencijo predsedstva Zveze gostilničarskih zadrug z izdatno subvencijo zasigurala kritje velikega dela tekočih stroškov.

Gradnja cest in železnic

BEOGRAD, 16. oktobra. Včeraj so otvorili v Beogradu oferte raznih tvrdk, ki so bile vložene na podlagi natečaja, razpisanega od vlade za gradnjo raznih cest v dolžini 780 km za 700 milijonov Din ter železnic za 1,170 milijonov Din. Za gradnjo cest je bilo vloženih 12 ponudb, od teh nekaj z domačim kapitalom, za železnice 8, od teh razen ene vse s tujim kapitalom. Ponudbe so ugodne. Tvrdke-ponudnice bi zgradbe izvršile na svoje stroške proti 10—15letni amortizaciji z 7%nim obrestovanjem. Izmed predvidenih cest ni nobena v Sloveniji, izmed železnic pa proga Št. Janž je namenjen odplačilu motorne brizgalne.

S trgatvijo je večina posestnikov že pričela. Letošnji pridelek je kvalitetno slabši od lanskega, sicer pa ima še vedno povprečno preko 17 stopinj sladkorja. Nekaterim posestnikom je tudi toča precej potolkla.

Tudi smrtna kosa je sedaj posegla dvakrat med nas. V soboto popoldan smo pokopali posestnico gospo Grill. V pondeljek pa je bil v Mariboru pogreb gospe Rusove, soproge tukajšnjega žandarmerijskega narednika g. Rusa, ki je umrla v splošni bolnici v Mariboru. Prizadetim naše sožalje! —

Drobiž iz Slov. Bistrice.

Krajevni odbor se je odločil za gradnjo nove šole. Stara šola ne odgovarja niti zdravstvenim predpisom, še manj pa ogromnemu številu učencev. Sestavila se je deputacija, ki bo skušala izposlovati banovinsko in državno podporo. V deputaciji so g. Miloš Tajnik, šolski upravitelj; dr. J. Schaubach, župan, in S. Jagodič, okrožni zdravnik. Dosedanje šolske prostore pa bodo preuredili v stanovanja učiteljstva.

V nedeljo 26. t. m. priredi tukajšnje gasilno društvo svojo veliko letno tombolo na Glavnem trgu, v slučaju slabega vremena pa v dvorani okrajne hranilnice. Čisti dobiček tombole

2000 Din mu zmanjkalo.

Včeraj je pripeljal v Maribor vinski mošt posestnik Metod Pignar iz Zagorcev v Slov. gor. in je prodal mošt nekemu gostilničarju. Zvečer je šel spat k sorodnikom. Ko se je zjutraj zbudil, ni v listnici, katero je imel pod zglavjem, našel več 2000 Din in je zadevo prijavil na policiji.

Aretiran je bil

sinoči v Mariboru 22-letni Fr. Teichmeister, ki ga sodišče zasleduje s tiralico radi prevare.

Zakon o zdravnikih.

je vrhovni zakonodajni svet v svoji seji 15. tm. končnoveljavno dodelal in sprejel in bo sedaj predložen ministrskemu predsedniku v odobrenje. —

Naša zavarovalna stroka in tuji kapital

V NAŠI ZAVAROVALNI STROKI JE INOZEMSKI KAPITAL DOCELA NEPRODUKTIVEN IN ZA TO TUDI NEPOTREBEN.

Inozemski kapital igra v našem narodnem gospodarstvu nedvomno zelo veliko vlogo. Zlasti v zadnjem času postaja dotok inozemskega kapitala v našo državo vedno večji, kar priča vsekakor o zaupanju inozemskega denarnega trga v našo državo. V splošnem je plasiranje inozemskega kapitala le pozdraviti, ker je produktiven tudi za nas in pospešuje zlasti razvoj naše domače industrije. Toda mi imamo v mislih predvsem inozemski kapital, ki je naložen v naši zavarovalni stroki in je za nas docela neproduktiven in zato tudi nepotreben. O vlogi inozemskega kapitala v naši zavarovalni stroki se zlasti zadnji čas obširno razpravlja po naših strokovnih glasilih, posebno zanimiv pa je članek »Jugoslovenskega Lloyda«, katerega glavne misli podajamo v naslednjem.

Tuje in takozvane nacijonalizirane zavarovalne družbe izvozijo veliko kapitala v našo golo škodo. Da ta trditev odgovarja resnici, vzemimo za primer na pol tujo zavarovalno družbo »Sava«, katere bilanco je analiziral ugledni gospodarski časopis »Narodno Blagostanje« z dne 20. septembra t. l. Na podlagi tega je razvidno: 1. da je splošna zavarovalna družba »Sava« v Zagrebu imela lansko leto brez prenosa iz leta 1928. čistega dobička za celih 3,197.675 Din. medtem ko je čisti dobiček leta 1928. znašal 1,791.054 Din. 2. Ta dobiček je dosežen na od 10 milijonov delniške glavnice efektivno vplačanih 4 milijonov Din. Bilanca kaže, da je šele lansko leto bila glavnica povišana od 4 na 6 milijonov dinarjev in to ne z efektivnimi vplačili, ampak s prenosom iz dobička. Rentabilnost »Save« znaša po tej analizi mnogo več kot 50% od vplačane glavnice. Radi tega dobivajo delničarji »Save« poleg »primerne dividende« na svoje delnice za faktično vloženih 40 dinarjev na leto 100 Din. 3. V čem leži tajnost uspeha »Save«, se vprašuje pisec, ki je analiziral bilanco? On sam na to odgovarja, da se ključ uspeha nahaja v vodstvu in zvezah. A glavna zveza »Save« je »Assicurazioni Generali« iz Trsta, ki je v »Savi« udeleženo s 40%.

Z neodoljivim, a trpkim humorjem pravi nato člankar »Jugoslovenskega Lloyda«: Naj mi bo dovoljeno izpregovoriti par besed o etimologiji te zavarovalne družbe, ki nosi tako lepo, drago slovensko ime. Tukaj citira Lj. Kossier-jevo knjigo: Judje v Jugoslaviji in Bolgariji, kjer čitamo na str. 317 sledeče: Pod zaščito novih »nacijonalnih« inštitucij in »nacijonaliziranih« tujih ustanov nadaljujejo tujci s pomnoženo silo svoje delo tam, kjer so poprej zaostali, in zavzemajo danes dominanten položaj v zavarovalni stroki pri nas... Treba je konštatirati, da imate samo dve italijanski družbi, ki jih vodijo Judje, več kot polovico celokupne naše zavarovalne stroke (okrog 60%) v svojih rokah in ogromne vsote — več sto milijonov dinarjev gredo letno preko meje v obliki premijskih vplačil. Največ dobička v državi ima »Sava«, splošna zavarovalna delniška družba v Zagrebu. Ta družba dela v korist Italijanom in italijanskim judom in sicer kot afilijacija »Assicurazioni Generali« (ki istotako dela pri nas, toda njena bilanca poslovanja je nepoznana, ker ni objavljena) Signor Edgard Morpurgo je predsednik »Assicurazioni Generali« in istočasno podpredsednik »Save«.

Na strani 390 omenjene knjige čitamo: Poleg bankarstva se italijanski kapital pojavlja v zavarovalni stroki in drži v svojih rokah glavni zavarovalni posel v Jugoslaviji in Bolgariji in to potom Assicurazioni Generali in Riunione Adriatica ter ene »nacijonalne« tvrdke: »Save«, zavarovalne družbe v Zagrebu. — Kakor v bankarstvu tako so tudi v zavarovanju in industriji glavni akterji italijanske ekspanzije na Balkanu italijanski ekonomski Judje. Tri kričeča judovska imena simbolizirajo celo italijansko gospodarsko politiko na Balkanu. To so milanski jud Giuseppe Töplitz, administrator pri Banca Commerciale Italiana, ki se šopiri v bankarski stroki, krščanski jud Edgardo Morpurgo, administrator Assicurazioni Generali, ki se šopiri v zavarovalni stroki, in drugi krščanski jud inž. Emilio Stock, administrator družbe »Spalato«, ki se šopiri v industrijski ekspanziji... Pisec nato zaključuje: Tega se mora zavedati vsak član slovanske zajednice na Balkanu, ki se interesira za gospodarsko usodo balkanskih Slovanov.

Mi nočemo to tako važno vprašanje enostavno razmotrivati, niti nismo v načelu proti dotoku tujega kapitala v našo državo. Toda eno zahtevamo: da se poslovanje tujih družb najstrožje kontrolira, in drugo, da se tujemu kapitalu dovoli pristop samo v take svrhe, v katerih ne škoduje našim narodnim interesom in domači industriji. V zavarovalni stroki pa je tuji kapital docela neproduktiven ter ga ne potrebujemo, pa magari, da se skriva pod »nacijonalno« firmo, v katere upravah sede tudi naši ljudje.

Poziv Kossier-a, da se vsak dober Slovan tega mora zavedati, je razumljiv. V današnji težki gospodarski krizi je pač potrebno, da štedimo, kjer se le šteditи da. Ni to šovinizem, nego načelo gospodarske razsodnosti, česar nam pač Italijani ne morejo zameriti.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Četrtek, 16. oktobra ob 20. uri »Škrjančkov gaj«, ab. A.

Petek, 17. oktobra ob 20. uri »Juta«, prireditev ljudskega odra.

Sobota, 18. oktobra ob 20. uri »Aleksandra«, ab. C. Kuponi.

Nedelja, 19. oktobra ob 20. uri »Škrjančkov gaj«. Kuponi.

Iz gledališča. V petek, 17. t. m. bo vprizoril mariborski ljudski oder dr. Dornikovo zgodovinsko igro iz koroške preteklosti »Juta«. V soboto, 18. t. m. se bo ponovila velezabavna, moderna Szirmajeva opereta »Aleksandra«, ki je že parkrat napolnila hišo, za ab. C. — Za občinstvo, ki med tednom ne more posečati gledališča, se bo vprizorila v nedeljo kot večerna predstava Leharjeva opereta »Škrjančkov gaj«.

Mariborsko gledališče pripravlja v drami Andrejevo igro »Dnevi našega življenja« v režiji g. J. Koviča, v opereti Audranovo »Lutko« v operi pa Smetanovo »Prodano nevesto«.

Železničarska tombola

se vrši nepreklicno v nedeljo 19. tm. ob pol 3. popoldne na Trgu svobode. Vabimo cenj. občinstvo k nakupu tombolskih srečk, posebno v predprodaji pri mizicah na raznih ulicah in trgih. Opozarjamo, da nudimo za tombolo krasne glavne dobitke, ki so na ogled v izložbi tvrdke Wesiak na Aleksandrovi cesti. Izven tega je še več dobitkov znatnih količin premoga. Posebno še tudi opozarjamo na krasen šivalni stroj »Singer« in sicer najmodernejše tipe! Ne zamudite te res izredno ugodne prilike ter si vsi nabavite srečke za to zaključno letošnjo tombolo! — UJNŽB. Podružnica Maribor. —

Lutkovno gledališče.

Mladinski odsek Sokola-matica priredi v nedeljo 19. t. m. v Narodnem domu drugo letošnjo marijonetno predstavo z enodejankama »Čarobni dežnik« in »Gašperček slikar«. Cene prostorom 2—5 Din.

Skupni pešizlet na Peco

priredi Mariborski smučarski klub. Odhod iz Maribora v soboto 18. t. m. ob 13.18, povratek v Maribor v nedeljo 19. tm. ob 21.26. —

Mariborski in dnevni drobiž

Učiteljsko zborovanje v Mariboru

Učiteljsko društvo za Maribor in bližnjo okolico je preteklo sredo imelo svoje prvo popočitniško zborovanje združeno z občnim zborom. Udeležencev je bilo 75, kar je okrog 70% mariborskega učiteljstva. Društveni predsednik g. Lukman je dal v razpravo interne društvene zadeve, nakar so sledila poročila delegatov pokrajinske skupščine UJU v Novem mestu in državne skupščine UJU v Beogradu, na kateri je prišlo — kakor znano — da spora in abstinence Slovencev in Hrvatov. Po obširni in mestoma burni debati je bil v zadevi spora z veliko večino sprejet sledeči sklep: »Nastali spor na letošnji jubilejni skupščini ne odobravamo, ker v času, ko čakamo na zboljšanje našega gmotnega položaja, ni primerno z abstinenco ali kakorkoli onemogočati složno delo v skupni učiteljski organizaciji. Želimo, da pride mimo vseh osebnih nasprotstev do kontakta vseh sekcij in se izvrši sporazum brez tendence osebnih obračunavanj prejšnjih in bodočih predsednikov UJU.«

S tem je mariborsko učiteljstvo zavzelo stališče, ki odločno obsoja politiko osebnih ambicij kjerkoli in kakorkoli. Upajo, da bo započeta akcija onih sekcij, ki so zapustile kongres, rodila čimprej zaželjeni uspeh: zopetni stik z večino jugoslovanskega učiteljstva. Ko bo to doseženo, bodo brezdvomno učvrščene tudi slovenske učiteljske vrste, ker se bo s složnim in izključno stanovskim delom lahko dvignil čut tovarištva v vseh učit. društvih Dravske banovine.

Končno je bila izražena nada, da bodo občine (mestna, Studenci, Krčevina, Pobrežje) ugodile upravičenim željam učiteljstva v zadevi stanarine in kuriva. V tem oziru je bila postavljena kot vzor občina Teznо, ki je v smislu zakona v polnem obsegu ugodila učiteljstvu, kateremu izplačuje po 150 Din stanarine in relutum za kurivo po 115 Din za m³. Vsa čast občinskim možakarjem, ki se zave dajo važnosti vzgojnega dela učiteljev, katere je treba zato tudi podpreti, kakor to določa novi šolski zakon. Iz nadaljnjih poročil je sledilo, da je že tudi občina Krčevina na istem potu!

Volitve novega odbora so se izvršile sledeče: predsednik g. Lukman, v odboru pa so: gg. Rodé, Faganeli, Cvetko, Bratuš, Petrič in Klemenčič ter ge. Tomažičeva, Medvedova in Burnikova.

Želimo novi upravi pri svojih prizadevanjih mnogo uspeha v prid mariborskemu šolstvu in učiteljstvu!

Velik požar v Pobrežju

Snoči je na Pobrežju v Nasipni ulici nenadoma izbruhnil požar. Gorela je tovarna usnja Konstein. Na lice mesta so takoj prihitela gasilna društva Pobrežje, Maribor, Studenci in Mar. Brezje. Gašenje ognja je bilo vsled pomanjkanja vode otežkočeno. Domače gasilno društvo je zasedlo z malo brizgalno studenec g. Kovačiča, da je branilo soseščino. S turbinko pa se je priklopilo na hidrant v Mejni ulici v Mariboru, kamor so pozneje prišli tudi Mariborčani. Vsled velike oddaljenosti se cevi niso mogle tako naglo razviti in tok vode je močno zakasnel. Med tem časom so Mariborčani izrabili majhno cisterno, dokler je bila voda. Brezenčani so s svojo brizgalno branili severni del stavbe, Studenčani pa so podpirali domače društvo, ker sami niso imeli vode. V tovarni je bilo precej usnja, katero je moštvo domačega društva takoj spravilo na varno.

Kako je ogenj nastal, je za sedaj nepojasnjeno. Škode je precej, ker so trpeli tudi nekateri stroji.

Palais de Danse
danes novi
atrakcijski spored!

KINO

Grajski:
Od danes četrtka dalje
Kabinet dr. Lari-Fari
150% nemška veseloigra. Dunajski humor. Kot predigra: 1. Pevci mojstri 2. Pustolovine zaljubljene žabe. 3. Predigre za filme: sinji angeli, tango ljubavi, in proces Dreyfus.

Union:
Danes četrtek in jutri petek zadnjič
Noetova barka
Najlepši in največji tega leta. Tehnično dovršeni 100% zvočni umotvor. — Film neprekosljive vsebine!
V predpripravi:
Dvoje src v ¾ taktu

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17. 19., 21. uri; ob nedeljah in praznikih ob 15., 17., 19. in 21. uri. Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagajni. XXVI

Sestanek privatnih in trgovskih nameščencev

se bo vršil v petek, dne 17. oktobra ob 20. uri v prostorih »Zadružnega doma«, Slomškov trg 6/I z dnevnim redom: **Konvencija o osemurnem delavniku za privatne in trgovske nameščence.** O dnevnem redu poroča gospod Vladimir Pfeifer, tajnik Delavske zbornice v Zagrebu in delegat delojemalske skupine na mednarodni konferenci urada dela v Ženevi, na kateri je bila sprejeta konvencija o osemurnem delavniku za nameščence. Z ozirom na važnost dnevnega reda se vabijo vsi privatni nameščenci, da se sestanka udeležijo.

Ženski kongres v Zagrebu

je bil 15. tm. zaključen. Za predsednico nove uprave je bila izvoljena gospa Leposava Petkovičeva iz Beograda, tretja podpredsednica je gospa Franja Tavčarjeva iz Ljubljane, med članicami uprave je tudi gospa Ivanka Lipoldova iz Maribora. Prihodnja glavna skupščina jugoslovanske ženske zveze bo v Beogradu. —

Nad tri milijarde dinarjev posojila

ponuja naši državi velika francoska finančno-industrijska skupina za gradnjo železnic pod pogojem, da bi dobavili potrebni materijal (tračnice itd.) v Franciji. Ponudbo sedaj proučujejo na pristojnih mestih. —

Novi vozni red,

veljaven od 5. oktobra, obsega tudi zimski vozni red avtobusnih prog. — Cena 2 Din. (po pošti Din 2.50, denar poslati naprej). — Trgovci popust. — Naročila sprejema tiskarna sv. Cirila v Mariboru. —

Koroški plebiscit in Primorje.

Javno predavanje o tej temi se bo vršilo v soboto 18. tm. ob 20. uri v prostorih g. H. Kosiča, Vetrinjska ul. 24. Predava g. Ivo Berščak. Vljudno vabljeni zlasti Korošci in Primorci.

Nalezljive bolezni v Mariboru.

Mariborskemu mestnemu fizikatu sta bila od 8. do 14. t. m. prijavljena 2 primera obolelosti za davico in 1 primer šena. —

Zimskosportni odsek SPD v Mariboru

naznanja, da priredi v pondeljek dne 3. nov. v Zadružni gospodarski banki predavanje pod naslovom »Korošica — smuški paradiž v Savinjskih Alpah«, na kar že sedaj opozarjamo vse ljubitelje naših planin!

Živinski sejem.

Na živinski sejem, ki se je vršil v torek, je bilo prignanih 13 konj, 7 bikov, 91 valov, 292 krav in 7 telet, skupno 410 komadov, prodanih pa je bilo 279 komadov, od teh v Avstrijo 9. Cene: debeli voli 1 kg žive teže 9-9.50 Din, poldebeli 7—7.75, plemenski 6.50—6.75, biki za klanje 6.50—7.25, debele klavne krave 6.75—7.50, plemenske 5—6, klobasarice 4—5, mlada živina 6.50—9.50 Din. —

Štiri tedne v aeroplanu

KAJ PRAVI O'BRIEN O SVOJEM REKORDU?

Junaška ameriška letalca O'Brien in Jackson sta dosegla nedavno svetovni rekord v vztrajnostnem letu, ker sta ostala v letečem letalu celih 647 ur. O poletu je O'Brien dal ameriškim poročevalcem listov med drugim sledeče izjave:

Ostati 4 tedne v zraku v letečem aeroplanu, se zdi zelo lepo; v resnici ni treba za to mnogo treninga, pač pa mnogo energije, dobrega razpoloženja in vzdrževanja snage. Možno je pač z neobrito brado voditi letalo, toda letalec, ki se nič ne briga za svojo zunanjost, se spremeni počasi v divjaka, ki mu je končno vseeno ali motor dobro funkcijonira ali ne. Zato sva se midva vsak dan brila in se vsak drugi dan preoblekla v sveže perilo. Po kratkem času je šlo to še dovolj v redu.

Težje je bilo s spanjem. Imela sva sicer na letalu dobro posteljo in menavaje sva se tudi s tovarišem na njej počivala. Toda peklenski ropot motorjev je onemogočal vsakršno spanje. Šele sčasoma sva se na ropot navadila in spala kakor novorojenček po kopeli.

Hrano so nam spravljali na letalo vsak dan svežo. Moja žena je dobra kuharica, in nas je dobro zalagala z obloženimi kruhi, pečeno perutnino, zrezki, salato in sadjem. Kot pijačo sva uživala mrzel čaj.

Spravljanje živil na naše letalo je bil najbolj dramatični moment celega dne. K letalu, ki nam jih je dobavljalo, smo se morali približati skoro na 8 metrov. Samo mala pogreška v uravnanju motorjev, mali hujši zapih vetra ali zračni val bi zadostovali, da bi oba letala trčila in se razbila ob zemlji. K sreči se nam ni nikdar pripetila niti najmanjša nezgoda.

Tako je potekel čas prilično mirno. Najhujše zlo pa je strašno dolgočasje. Pri oglušujočem ropotu motorjev niti misliti ni bilo na medsebojni pogovor. Edino čitanje je bilo mogoče, toda silni pritisk vetra nama je povzročal solzenje. Sedela sva torej navadno brez besed in se udajala v neizogibno nujnost.

Samo ena okolnost, ki je pa O'Brien ni omenil, jima je slajšala to strašno dolgočasje. Okolnost, da jima je vsaka ura obstanka v zraku preko dotedanjega rekorda v vztrajnostnem poletu prinesla lepo število dolarjev. Zakaj kot revna pasažirja sta vstopila O'Brien in Jackson v letalo, kot premožna državljana sta se vrnila domu z letališča.

Tragedija očeta

30 LET V KAZNILNICI ZA SINOV ZLOČIN.

L. 1900 je na kalifornsko-meksikanski meji zgorela farma Allan in s farmo vred tudi farmerjeva žena. Vse je govorilo za to, da je bil požar podtaknen, osumljen je bil farmer, ki so ga postavili pred sodišče in ga na podlagi pričevanja njegovega sina Billa, ki je nastopil kot glavna priča proti očetu, obsodili na dosmrtno ječo. Nedavno je stari Allan umrl v kaznilnici v San Diego. Tik pred smrtjo je odkril strašno tajnost, ki je ležala nad požarom in smrtjo njegove žene v plamenih. Ni bil on krivec, ampak njegov sin Bill.

Bill je bil takrat star 20 let. Od mladih nog je bil nepridiprav in je prizadeval staršem težke skrbi. Razuzdani sin je celo kradel svojim staršem, da bi si dobil sredstva za svoje razuzdano življenje. Nekega dne se je farmer posvetoval s svojo ženo, kaj naj počneta z nebogljenim sinom. Sklenila sta, da ga izročita oblastim, v nadi, da ga bo krajša kazen izpametovala. Ta pogovor pa je sin prisluškoval. Ponoči nato je v stanovanjskem poslopju izbruhnil požar. Farmer se je zbudil prvi in odhitel po stopnicah v spalnico svoje žene, da bi jo rešil. Sin pa mu je stopil s kolom naproti in mu je zabranil vstop v spalnico. Med očetom in sinom je nastala težka borba. Končno je sin očeta pobil na tla, kjer je obležal nezavesten. Zbudil se je šele v hiši soseda in izvedel na svojo grozo, da je njegova farma do tal pogorela in v plamenih tudi njegova žena. Še se ni oddahnil od strašnega udarca, ko je že prišla policija in ga aretirala.

Radi požiga in umora žene je bil postavljen pred sodišče. Kot glavna priča proti njemu je nastopil njegov sin Bill Allan. Bill je izpovedal, da je videl očeta, kako je nesel petrolejske sode v kozolec. Ko je hotel rešiti mater iz goreče hiše, mu je oče to s silo zabranil. Popolnoma strt, stari Allan ni imel več moči, da bi razdrl mrežo laži, ki jo je spletel krog njega njegov sin. Tudi je sina še vedno ljubil in je upal, da ga bo njegova žrtev pripravila do poboljšanja. Tako je molče kazen sprejel in preživel konec svojega življenja v kaznilnici. Par dni po tem odkritju, ki je v ameriški javnosti izzvalo senzacijo, je stari Allan umrl. A še pred svojo smrtjo je na žalost doznal da je njegova žrtev, ki jo je doprinesel za sina, bila brezuspešna. Oblasti so dognale, da je bil Bill Allan že l. 1918 usmrčen radi umora na električnem stolu.

Plemenita gesta bolne Američanke

V bolnico v San Francisku so nedavno pripeljali 25letnega Irwinga Johnsona, ki so mu ohromeli dihalni organi. Johnson je bil oženjen in oče dveh otrok. Dali so ga v posebno urejen oddelek z umetno dihalno napravo, ki je neprestano netila delovanje njegovih pljuč. Že po tednu dni tega umetnega dihanja so se pokazali na bolniku očitni učinki zdravljenja. Tedaj pa se je zgodilo nekaj, kar je ogrožalo popolni uspeh lečenja. Slučajno je obolela na isti bolezni 30letna gospodična Mac Cloughova. V bolnici pa so imeli samo en aparat za umetno dihanje, v katerem ni bilo možno namestiti oba bolnika naenkrat. Tedaj je Johnson izjavil, da odstopa prostor bolnici svoje mesto. Komaj pa so Johnsona vzeli iz aparata, so nastale nove komplikacije ohromelosti pljuč in zdravnikom je bilo jasno, da bo umrl. Tedaj pa je zopet gdčna Cloughova resolutno izjavila, da se zdravljenju v aparatu odpove v korist Johnsonu, in da bi zdravnike pregovorila, je pokazala na dejstvo, da je ona samica in brez otrok, Johnson pa je rodbinski oče. Zdravniki to ji morali izpolniti željo. Junaška in plemenita žena je res čez nekaj dni umrla, dočim je pri Johnsonu upanje, da popolnoma ozdravi.

Iz dobe dvojezičnih napisov v kinih.

Nekega dne so igrali v nekem mestu — lahko je bilo tudi pri nas — film »Povratek«. Mož se vrne iz ujetništva in najde ženo z drugim poročeno... Torej film prikazuje možev povratek v domači kraj, kjer presrečen in prevzet obstane in vzdihne: »Prekrasno«. Nemško tablico pa je operater pozabil vriniti. — Mož nato vstopi pod domači krov, spozna tragiko sv - je vrnitve in da žena živi z drugim, in vzklikne: »Prokleta!« Takoj nato pa sledi izpuščena tablica prejšnje slike, ki ve povedati: »Herrlich!«

Iz uredništva.

Mlad nenadebuden pesnikovič je poslal uredniku leposlovnega lista svoje prvence s prošnjo, da mu pojasni, ali naj piše rokopise za tisk samo na eni ali na obeh straneh. Urednik je pesmice prečital in mu naglo odgovoril: Na nobeni, dragi gospod, na nobeni...

Pet let z operacijskim nožem v želodcu

Kmetica Jelisaveta Aleksandrova iz občine Živtovo na Bolgarskem je prišla pred leti v državno bolnico v Sofiji na operacijo. Imela je zarasla črevesa, kar ji je povzročalo težave pri prehrani. Operacija se je posrečila in kmetico so ozdravljeno odpustili iz bolnice. Doma se je zopet pridno posvetila delu. Od takrat je minulo pet let. Nedavno pa je začutila velike bolečine v okolici želodca. Bolečine so se stopnjevale z vsako kretnjo do neznosnosti. Ker je že imela bridke izkušnje, se je takoj zopet podala v bolnico v Sofijo. Tam so jo rentgenizirali in pri tem ugotovili, da ima ženska v želodcu nek tuj predmet. Nova operacija! In kaj so našli? Operacijski nož! Zdravnik ga je pozabil pri operaciji pred 5 leti. Ženin želodec ni bil poškodovan, pač pa je bilo nožno jeklo razjedeno od želodčnih kislin. Po razmeroma kratki dobi je bila pacijentka zopet izpuščena iz bolnice, tokrat popolnoma v redu. Vendar pa ni bila zadovoljna, ne radi noža, ki ga je pet let nosila v črevesju, ampak ni ji šlo v glavo, zakaj je morala radi zdravnikove pozabljivosti pred petimi leti sedaj zopet v drugič plačati stroške bolnice. Pa vse ni nič pomagalo, morala je odšteti 4000 levov.

Nova astronomska postaja

Na Jungfrau (v Švici) so v višini 3457 metrov zgradili novo znanstveno postajo, opremljeno z vsemi modernimi pripravami za astronomijo, fiziko itd. Stroški za zgradbo in popolno opremo postaje so znašali doslej 800.000 švicarskih frankov, ki so jih nabrali s prostovoljnimi prispevki iz celega cveta. Že pred to novo postajo so bile doslej najvišje astronomske postaje: na skalovitem pogorju v Coloradu (Amerika) v višini 4300 m od l. 1870, na Monte Rosa (v zapadni Italiji ob švicarski meji) v višini 4563 metrov in na Mont Blancu v višini 4357 metrov. Vendar so vse te postaje dostopne samo prvovrstnim turistom, dočim je nova postaja na Jungfrau zvezana z dolino z zobčasto železnico in omogoča, da se lahko istočasno 16 znanstvenikov bavi z znanstvenimi deli.

Kaj povzroča večino bolezni?

Italijanski zdravniški časopis »Anuali Ravasini« trdi v zadnji številki, da se v medicinski vedi vedno bolj uveljavlja prepričanje, da je večina bolezni, ki so po dozdajnem mišljenju povzročene po mikrobih, posledica pacijentovega duševnega stanja ali vsaj v tesni zvezi z njim. Znano je, da človeško telo vsled strahu, jeze ali kakega drugega duševnega razdraženja producira za človeški organizem nevarne strupe. Tako znani zdravnik in učenjak Newsholme trdi, da tudi nesporazumi posameznika z okolico povzročajo resno zastrupljenje organizma. Veda dozdaj še ni rešila vprašanja, kako duševno stanje upliva na fizično, priporočljivo pa je, da se zdravnik ne omeji samo na telesno stanje pacijenta, ampak da posveti veliko pažnjo tudi njegovemu duševnemu stanju.

Nova zvezdarnica v Beogradu.

V Beogradu se končujejo dela na izgradnji nove velike zvezdarnice. Ravnatelj zvezdarnice, vseuč. profesor dr. Mišković je izjavil te dni, da bodo kmalu namestili v zgradbi velik reflektor z 650 milimetrov objektiva, kakoršna sta doslej samo dva na svetu: v Tokiu in Babelsbergu (pri Berlinu). V kratkem bodo montirani tudi astronomski aparati, kojih skupna vrednost znaša 30 milijonov dinarjev in so jih dobili na račun reparacij.

V inseratnem oddelku.

Precej priletna gospodična je prinesla v upravo oglas — ženitno ponudbo, za enkratno objavo. Upravnik jo milosrčno pogleda in ji pravi: »Ali bi ne bilo dobro, da bi oglas večkrat uvrstili? Pride ceneje!«

Sport

Tekmovanje za srednjeevropski pokal

V Budimpešti se je včeraj vršila revanžna tekma za srednjeevropski pokal med Ferenczvarosom in dunajskim Rapidom. Po ostrem boju so odnesli Madžari pičlo zmago 1:0 (1:0). Kljub tej zmagi Madžari letos ne bodo več sodelovali, ker je Rapid že v prvi tekmi, zmagal s 4 goli razlike. V finale prideta torej praška Sparta in dunajski Rapid.

Balkanski pokal.

Na konferenci za balkanski pokal v Sofiji je bil sprejet važen sklep, da se vse preostale tekme za balkanski pokal odigrajo najkasneje do konca maja 1931. Dalje je bilo sklenjeno, naj vsak savez najdalje do 1. junija predloži predlog za nov hitrejši način igranja pokalnih tekem. Razdeljeni so bili preostali termini naslednje: Dne 16. novembra: Jugoslavija:Bolgarska v Sofiji; 7. dec.: Bolgarska:Grška v Atenah; 15. marca 1931: Jugoslavija: Grška v Beogradu; 5. aprila: Jugoslavija:Bolgarska v Beogradu; 10. maja: Rumunija:Bolgarska v Bukarešti in 28. junija: Jugoslavija:Rumunija v Zagrebu.

Kdo bo prvak?

V nedeljo 19. t. m. se bo na igrišču ISSK Maribor odigrala najvažnejša jesenska nogometna tekma v Mariboru. Srečala se bosta oba kandidata za prvenstvo Maribora: ISSK Maribor in SK Rapid. ISSK Maribor ima po dosedanjih uspehih in kvalitativni premoči več izgledov na zmago, vendar bi bilo vsako podcenjevanje SK Rapida lahko zelo nevarno. Pričakovati moremo tedaj jako zanimivo igro. — Tekma se bo vršila ob vsakem vremenu.

Kongres Zveze sportnih zvez.

V Zagrebu se bo vršil v soboto kongres Zveze sportnih zvez, kjer bodo sodelovali delegati vseh sportnih zvez iz države. Program kongresa je velik, vendar bo glavna točka ustanovitev »Visoke šole za telesno vzgojo«.

Konec balkanske olimpijade.

Končni placement balkanskih iger v Atenah je naslednji: 1. Grčija 148, 2. Jugoslavija 73, 3. Rumunija 50, 4. Bolgarska 37, 5. Turčija 22 točk.

PRIZNANI MEDNARODNI LETALSKI REKORDI.

PARIZ, 15. oktobra. Mednarodna letalska federacija je priznala sledeče nove letalske rekorde: **ženski rekord v višinskem poletu** Rut Blaney Aleksander, Zedinjene države, 11. jul. 1930 z višino 6583 metrov; **ženski rekord v vztrajnostnem poletu** Maryse Bastié, Francija, v času od 2. do 4. sept., 37 ur 55 minut; **daljnostni polet v zaprtem krogu** pilot Laulhé, Francija, v času od 4. do 5. sept., 2714 km 400 m; **brzinski rekord nad 100 km z lahkimi letali** IV. kategorije Clarence O. Prest, Zedinjene države, 28. maja 1930, 162 km 21 m; **višinski rekord** v razredu C z 2000 kg potrebnega tovora Boris Sergijejevski, Zedinjene države, 11. avg. 1930, višina 1674 m; razred C s potrebnim tovorom 1000 kg, **brzinski rekord** na progi 1000 km praporščak Adalbert Svozil, ČSR, na letalu »Aero A 42«, motor Asso, 800 PH, na oficijelni progi Praga—Nové Benátky—Praga, 20. sept. 1930, 252 km 380 m.

Nenavadna premija.

Moskovska »Pravda« poroča, da bo koncem oktobra iz Lenjingrada na novem parniku »Adžarja« odpotovalo 300 sovjetskih delavcev iz vseh tvornic Rusije, ki so se odlikovale z intenzivnostjo dela. Delavci bodo napravili potovanje preko Hamburga, Napulja in Carigrada. Potovanje je delavcem premija za njihovo delo.

Dobrovoljci in kolonisti dobe brezobrestna posojila.

Iz Beograda javljajo, da se bodo s 15. tm. pričela dajati dobrovoljcem in kolonistom brezobrestna posojila za zgradbe hiš na dodeljenih zemljiščih.

Tajna mrkega dola

(The Boscombe Valley Mystery.)

Angleški napisal A. Conan Doyle. Poslovenil K. Savec.

»Dragi prijatelj, predobro Vas poznam! Poznam vojaško natančnost, ki Vas odlikuje. Vsako jutro se brijete, in sicer v tem letnem času pri dnevni svetlobi. A če Vam pogledam v lice, vidim, da ste na desni strani prav lepo obriti, a bolj ko gre proti levi strani obraza, manj gladka je koža; prav površno pa ste obriti na levem licu, kar jasno priča, da ta stran ni tako razsvetljena kakor desna. Ne morem domnevati, da bi se tako točen človek zadovolji s takim uspehom, ko bi se mogel briti pri luči, ki prihaja z desne in z leve strani. To Vam samo navajam kot preprost primer, kako je treba opazovati in zaključevati. To je moj posel in čisto lahko se zgodi, da mi bo moja spretnost rabila pri poizvedbah, ki naju čakajo. Poznam eno ali dve manj važni točki, ki ju je ugotovila preiskava in ki sta vredni, da si ju človek natančneje ogleda.«

»In to bi bilo?«

»Kakor se mi zdi, fanta niso takoj zaprli, temveč šele potem, ko se je bil vrnil domov v Hatherley. Ko mu je redarstveni nadzornik povedal, da ga morajo odgnati v zapor, je pripomnil, da ga to nič ne preseneti, ker je tako usodo zaslužil. Ta opazka je seveda izbrisala v sodnikovi duši vse dvome.«

»Saj je zločin sam priznal,« sem vzkliknil.

»Ne, ker je takoj nato izjavil, da je nedolžen.«

»Opazka, izrečena izza tako obtežilnih dogodkov, je barem zelo, zelo sumljiva.«

»Baš nasprotno,« je trdil Holmes, »ta opazka se mi zdi najjasnejši kos neba, ki ga morem sedaj ozreti v oblakih. In da je še tako bedast, tak bedak bi ne mogel biti, da bi ne vedel, kako hudo ga obtežujejo vse okoliščine. Da se je delal, kakor da ga njegova usoda preseneča, ali da se je kazal razžaljenega in ogorčenega, bi se mi zdel zelo sumljiv, ker bi taka jeza ali osuplost ne bila naravna v tistih okoliščinah, dasi bi se nudila kot najboljša obramba možu, ki vse preračuna. Ker je tako mirno sprejel, česar ni bilo moči odvrniti, sem prepričan, da je nedolžen ali pa odločen človek, ki se zna izredno dobro obvladovati. Njegova opazka o zasluženi usodi se mi ne zdi nenaravna, če pomislim, da je stal ob mrtvem očetu, ki ga je bil še malo prej kruto žalil in vzoči kateremu se je bil po izpovedi male dekline tako izpozabil, da je dvignil roko nanj, kakor bi ga bil mislil udariti. Samoobtožba in potrtost, ki se razodevata v opazki, se mi zdita bolj znak zdrave duše kakor kes radi umora.«

Zmajal sem z glavo: »Mnogo ljudi so že obesili, čijih krivda ni bila tako očividna.«

»Temu ne oporekam. Mnogo ljudi je že viselo po nedolžnem.«

»Kaj pa mladenič sam pripoveduje o stvari?«

»To, kar pravi, žal ne osrčuje baš njegovih braniteljev, dasi je najti tudi v njegovi izpovedi nekaj točk, ki so zanimive. Izsledili jih boste sami, le čitajte to poročilo.«

Izvlekel je iz svojega kovčega številko »Heresfordskega lista« in mi po kratkem iskanju pokazal stolpec, ki je vseboval nesrečnega mladeniča lastno izpoved s tem, kar se je bilo pripetilo v Mrkem dolu. Udobno sem sedel v kot našega voza in prav pazljivo prečital poročilo. Glasilo se je tako-le:

»Nato pristopi gospod Jakob Mac Carthy, edini sin rajnega najemnika, ki izjavlja:

»Bil sem tri dni v Bristolu, odkoder sem se vrnil šele v ponndeljek, dne tretjega tega meseca zjutraj. Pri svojem prihodu očeta nisem zatekel doma; dekla mi je dejala, da se je odpelal s hlapčetom Ivanom Cobbom v Ross. Kmalu po moji vrnitvi so zadrdrala na dvorišču kolesa; pogledam skozi okno in vidim, kako hiti oče z dvorišča, dasi nisem mogel ugeniti, katero pot je ubral. Vzamem sam puško in jo počasi mahnem proti Mrkemu dolu; mikali so me kunci, ki so se naselili tam doli blizu jezerca. Spotoma srečam gozdarja Viljema Crowderja, kakor je tudi sam izpričal; toda moti se mož, če misli, da sem sledil rajnemu očetu. Še sanjalo se mi ni, da hodi tik pred mano. Ko sem bil še kakih sto korakov od jezera, sem nenadoma čul klic ‚Kuii!' Tako sva se navadno z očetom klicala. Pohitim torej k jezeru; tik pri vodi se namerim na očeta. Zdelo se mi je, da ga je moj prihod močno iznenadil. Nekako osorno me pobara, po kaj sem prišel. Začela sva se meniti, a kmalu se je razvil med naju hud prepir; ker je bil oče nagle jeze, me je hotel celo udariti. Ko sem spoznal, da se ne more več obvladati, sem ga pustil in se napotil proti pristavi. — Nisem še storil deset korakov, ko slišim grozen krik za seboj. Stečem nazaj in najdem svojega očeta s prebito lobanjo umirajočega v travi. Vržem puško v bičje in vzamem očeta v naročje, ki takoj nato izdihne. Poklečim nekaj minut pri njem, potem pa stopim h gozdnemu čuvaju gospoda Turnerja, kamor mi je bilo najbliže, da ga prosim pomoči. Nikogar ni bilo pri očetu, ko sem se vrnil, in prav nič ne vem, kdo mu je zadal grozno rano. Ljudje očeta niso posebno marali, ker je bil malce osoren in neprijuden; a kolikor vem, takih sovražnikov ni imel, da bi mu stregli po življenju. Ničesar drugega Vam ne vem povedati.«

Sodnik: »Ali Vam je oče pred smrtjo kaj zaupal?«

Priča: »Mrmral je nekoliko besedi, a drugega nisem razumel kot besedico »rat« (podgana).«

Sodnik: »Kako ste si tolmačili to besedo?«

Priča: »Kako bi si jo naj tolmačil? Mislil sem si, da se očetu blede.«

Sodnik: »O čem sta se z očetom pri jezercu prerekala?«

Priča: »O tem bi rajši molčal.«

Sodnik: »Obžalujem, da Vas moram siliti k odgovoru.«

Priča: »Najinega pogovora Vam ne morem povedati. Le toliko Vam zagotavljam, da stvar ni bila prav v nobeni zvezi z žalojgro, ki je pomenku sledila.«

Sodnik: »O tem bo odločeval sodni dvor. Ni mi treba še posebej poudarjati, kako si škodujete, ker nočete odgovarjati.«

Priča: »Navzlic vsemu temu moram molčati.«

Sodnik: »Zdi se mi, da je bil krik »Kuii« med Vami in Vašim očetom dogovorjen znak.«

Priča: »Da, tako je bilo.«

Sodnik: »Kako pa, da je oče kriknil, preden Vas je bil zagledal in ko še niti vedel ni, da ste se vrnili iz Bristola?«

Priča (precej v zadregi): »Tega ne vem.«

Porotnik: »Ali niste ničesar sumljivega videli, ko ste se izza krika vrnili k očetu in ga našli v krvi?«

Priča: »Nič posebnega.«

Sodnik: »Kako to menite?«

Priča: »Bil sem tako vzburkan in zmoten, ko sem hitel k jezercu, da nisem mogel na drugo misliti ko na svojega očeta. Toda zdi se mi, dasi nejasno, da je ležalo na levo od mene nekaj na tleh, ko sem tekel k očetu, kakor da je bilo nekaj sivega, nekak plašč ali ogrtač. Ko sem vstal, da skočim po pomoč, ni bilo na tistem mestu ničesar več.«

»Ali mislite, da je izginilo, preden ste stekli po pomoč?«

»Da, preden sem šel od očeta.«

»In ne morete določno povedati, kaj je tisto bilo?«

»Ne, le zdelo se mi je, da leži nekaj na tleh.«

»Kako daleč od trupla?«

»Morda kakih deset metrov.«

»In kako daleč od gozda?«

»Baš tako daleč.«

»Potem so tisto stvar odnesli, ko niste bili niti deset metrov daleč od nje?«

»Da, toda bilo mi je za hrbtom.«

»S tem je izpraševanje glavne priče končalo.«

»Kakor vidim,« sem dejal, ko sem prečital poročilo, »so bile zaključne sodnikove opazke napram mlademu Mac Carthyju precej osorne. Mož po pravici poudarja protislovje, ki leži v mladeničevi trditvi, da ga je oče klical, še preden ga je bil videl; prav čudno je tudi to, da neče povedati, o čem sta se z očetom prepirala, in nadvse nepojmljive so očetove zadnje besede. Vse te točke zelo obremenjujejo sina.«

Holmes se je tiho nasmehnil in se zleknil po blazini. »Vidva s sodnikom sta se morala hudo truditi,« je dejal, »preden sta našla točke, ki najbolj govorijo v prilog mlademu možu. Ali ne vidita, da mu pripisujeta kar v eni sapi zdaj preveč, sedaj premalo domiselnosti? Premalo, ker si ni mogel izmisliti takega vzroka za prepir z očetom, ki bi mu zagotovil sočutje vse porote; preveč, ker si je baje izmislil tako čudno stvar, kakršna je tista podgana, ki jo omenja umirajoči oče, in pa plašč, ki je tako neopaženo izginil. Ne, gospod, obravnaval bom slučaj tako, kakor da je vse gola resnica, kar mladi mož trdi, in videli bodemo, kam nas ta hipoteza privede. Sicer pa sem otipal v žepu svojega Petrarca in nobene več ne zinim o zagonetnem slučaju, dokler ne prispemo na torišče. Zajtrkovala bova v Swindonu in kakor vse kaže, bova tam v dvajsetih minutah.«

Bilo je skoro štiri popoldne, ko sva končno izza vožnje skozi širno Strondsko dolino in čez široki blesteči Severn dospela v zalo mestece Ross. Suh, podlasici podoben mož, z zvitimi in prekanjenimi očmi, nas je čakal na ploščadi. Dasi je nosil lahek rjav ogrtač in irhaste hlače, da se priliči svojemu kmetiškemu okolju, mi ni bilo težko v njem prepoznati tajnega redarja Lestradea. Peljal nas je v gostilno, kjer nama je najel stanovanje.

»Najel sem kočijo,« je dejal Lestrade, ko smo sedeli pri čaju.

»Poznam Vašo odločno naravo in vem, da bi se ne čutili srečnega, dokler Vam ne pokažem kraja, kjer se je stvar pripetila.«

»Zelo lepo in prijazno ste ravnali,« ga je pohvalil Holmes, »a vse je odvisno od tega, kako stoji tlakomer.«

Lestrade ga je začudeno pogledal. »Ne razumem Vas povsem,« je dejal.

»Kaj pravi živo srebro? Devet in dvajset, kakor vidim. Imam škatljico svalčic s sabo, ki jih je treba pokaditi; in počivalnik je mnogo udobnejši, kot ga najdeš navadno po hotelih naših malih mest. Mislim, da nocoj ne bom iz lahka rabil kočije.«

Lestrade se je nekam prizanesljivo nasmehnil. »Najbrž ste si že ustvarili svoje mnenje po novinah,« je dejal.

(Nadaljevanje sledi.)

Sobo,
opremljeno, s prostim vhodom oddam. Magdalenska ul. 34 II. 2961

Družinske predstave
vesele trupe od danes 16. oktobra v kavarni »Evropa«. 2964

POZOR!
Kam pa v soboto, dne 18. oktobra? Najboljše se boš zabaval, če boš šel na vinsko trgatev, in pojedino klobas v gostilno Lahainer-Starman, rankopanova 39. Koncert. Podaljšana policijska ura. Se priporoča Rado. 2962

Zastopnike
še za nekaj prostih rajonov za obisk privatnih strank v Mariboru in okolici se sprejme. Kratke ponudbe pod »Hočem zaslužiti« na upravo lista. 2960

V nedeljo, dne 19. oktobra popoldne
se vrši v gostilni Božič v Hočah veselica združena z vinsko trgatvijo, godbo itd. Preskrbljeno bo s vsem, tako da bo zabava res prijetna. Za obilen obisk se priporoča gostilničar. 2963

Gramofone popravlja precizno le mehanična delavnica JUSTIN GUSTINČIČ, Maribor, Tattenbachova ulica 14. Istotam velika izbira najboljših gramofonov znamke »Columbia« in gramofonskih plošč. 602

Pletilijo
sprejmem na deželo. Vprašati Stritarjeva ul. 18. 2948

Prodam tri moške zimske suknje,
dve dolgi in eno kratko. Vprašati Sodna ulica 14 II. vrata 8. 2939

Cenjenemu občinstvu naznanjam
otvoritev
modne, konfekcijske ter galanterijske
trgovine
Maribor, Aleksandrova 19
Za obisk se priporoča
Ivan Karničnik

Angleško in češko sukno
sukno za plašče
prajni baržun
Lindener baržun
barhente
kakor tudi vsakovrstno manufakturno blago kupite najceneje pri xxxiv.
Srečko Pihlar
Maribor, Gosposka ul. 5

Izžrebane številke loterije sv. Pankracija

Po tej vrsti so bile izžrebane:

1975, 2595, 137, 1536, 751, 1877, 3544, 499, 635, 2898, 2519, 2016, 2680, 2278, 3048, 2465, 1091, 1039, 2823, 644, 475, 3373, 1087, 2956, 434, 3537, 1370, 933, 1926, 159, 3896, 1426, 3587, 2397, 666, 1895, 694, 907, 2292, 271, 3491, 221, 704, 1927, 3640, 1168, 756, 2272, 2432, 1894, 211, 3564, 3865, 1804, 1380, 304, 3560, 3454, 3736, 3686, 166, 1481, 244, 19, 1015, 1916, 2534, 1597, 3596, 3818, 1280, 1323, 1690, 693, 3554, 3785, 890, 1906, 3955, 2043, 3716, 2902, 1081, 3686, 1807, 3521, 1599, 2555, 3830, 1689, 502, 560, 2118, 1007, 995, 1401, 1768, 1070, 3255, 512, 1321, 2320, 2505, 2018, 1435, 363, 3680, 2989, 1479, 495, 1422, 3455, 2346, 1417, 1377, 2579, 330, 2053, 3881, 95, 1452, 251, 1605, 2155, 2145, 1062, 412, 2350, 1356, 1968, 1088, 3811, 2960, 2720, 98, 2659, 219, 3006, 1258, 3116, 3517, 2199, 3564, 1714, 764, 1537, 209, 1965, 1074, 2672, 858, 2479, 3628, 419, 2020, 3988, 1841, 32, 1409, 965, 2195, 1286, 20, 2192, 3845, 2641, 256, 3296, 2518, 655, 2487, 898, 2324, 3650, 1013, 3892, 2459, 1263, 248, 753, 2722, 574, 636, 1268, 2618, 377, 3017, 254, 522, 1399, 2134, 2253, 3522, 1023, 223, 1556, 3468, 2301, 529, 762, 2339, 2213, 853, 313, 584, 523, 662, 1122, 1738, 3711, 1270, 3404, 1741, 3119, 3956, 555, 1012, 685, 467, 3932, 2295, 3674, 337, 2755, 1884, 3974, 3378, 3291, 1005, 3281, 1305, 545, 3996, 3, 2748, 3619, 1554, 3555, 1009, 1716, 378, 2633, 894, 2205, 2698, 1125, 2113, 1033, 1177, 2870, 3329, 1678, 3193, 2760, 1446, 3341, 1502, 1699, 2191, 203, 809, 2873, 436, 920, 652, 3977, 1918, 3513, 1726, 1040, 3054, 2477, 359, 1763, 516, 3093, 1743, 3857, 2754, 1159, 2899, 792, 3225, 2955, 1983, 2605, 3199, 3483, 1687, 1647, 2853, 3867, 1048, 3339, 506, 325, 588, 3506, 3085, 417, 352, 1332, 2951, 3693, 1134, 3620, 267, 45, 2945, 2174, 2975, 966, 3042, 910, 1189, 3687, 316, 81, 3675, 3642, 3777, 2083, 13, 109, 2449, 3110, 3357, 1443, 1966, 1992, 1000, 1077, 3696, 2900, 4194, 2110, 3954, 1996, 1460, 2640, 1671, 3635

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: FRAN BROZOVIČ v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru.